

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ
про офіційне тлумачення положень статті 9 Закону України
«Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»

Керуючись п.2 статті 150 Конституції України, п.4 статті 13,42,43 Закону України «Про Конституційний суд України»,

Прошу Конституційний суд України:

Надати офіційне тлумачення положення частини першої статті 9 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (надалі Закон №2262-ХІ), а саме:

Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»:

стаття 9. Виплата одноразової грошової допомоги при звільненні зі служби.

частина перша. Особам рядового, сержантського, старшинського та офіцерського складу та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом та звільняються зі служби за станом здоров'я, виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби. У разі звільнення зі служби за віком, у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, закінченням строку контракту, у зв'язку з безпосереднім підпорядкуванням близькій особі, систематичним невиконанням умов контракту командуванням, а також у зв'язку з настанням особливого періоду та небажанням продовжувати військову службу військовослужбовцем-жінкою, яка має дитину (дітей) віком до 16 років одноразова грошова допомога в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби виплачується за наявності вислуги 10 років і більше.

Предмет необхідного тлумачення

Надання офіційного тлумачення правової норми частини першої статті 9 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» в частині визначення розміру одноразової грошової допомоги особам рядового, сержантського, старшинського та офіцерського складу та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом та звільняються зі служби за станом здоров'я, **а саме правильного розуміння поняття – місячне грошове забезпечення і що воно в себе включає.**

Застереження

В ухвалі Вищого адміністративного суду України від 28.05.2014 . (ЄДРСР №39057770), яка додається до конституційного звернення, розгляд питання виплати одноразової грошової допомоги здійснювався на підставі вимог п.2.ст.15 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців і членів їх сімей».

При цьому необхідно зазначити, що правова норма п.2 ст.15 цього Закону кореспондує з частиною першою статті 9 Закону №2262-ХІ та є тотожною по змісту і суті.

Для порівняння:

Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців і членів їх сімей»

Стаття 15 Пенсійне забезпечення і допомога

Пункт перший - Пенсійне забезпечення військовослужбовців після звільнення їх з військової служби проводиться відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»

Абзац перший пункту два - Військовослужбовцям, крім військовослужбовців строкової служби, які звільняються зі служби за станом здоров'я, виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби. У разі звільнення зі служби за віком, у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, закінченням строку контракту, у зв'язку з безпосереднім підпорядкуванням близькій особі, систематичним невиконанням умов контракту командуванням, а також у зв'язку з настанням особливого періоду та небажанням продовжувати військову службу військовослужбовцем-жінкою, яка має дитину (дітей) віком до 16 років одноразова грошова допомога в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби виплачується за наявності вислуги 10 років і більше.

Водночас звертаю увагу Конституційного суду на те, що зміни та доповнення внесені до правової норми частини першої статті 9 Закону №2262-ХІ уже після правовідносин, зазначених в доданих для аналізу рішеннях ВАСУ, не стосувалися основної суті цієї норми, а саме – умов визначення розміру одноразової грошової допомоги, тому офіційне тлумачення частини першої статті 9 Закону №2262-ХІ є актуальним і вкрай необхідним.

Підстава для конституційного звернення

Основною підставою для конституційного звернення, відповідно до вимог статті 94 Закону України «Про Конституційний суд України», щодо офіційного тлумачення правової норми частини першої статті 9 Закону №2262-ХІ в частині визначення розміру одноразової грошової допомоги особам рядового, сержантського, старшинського та офіцерського складу та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом та звільняються зі служби за станом здоров'я, є різне (неоднозначне) застосування Вищим адміністративним судом України зазначеної правової норми при розгляді справ однієї категорії з однаковим предметом позову, що призвело до порушення конституційних прав і свобод Позивача.

Обґрунтування необхідності в офіційному тлумаченні

Відповідно до вимог частини першої статті 9 Закону №2262-ХІ передбачено, що особам рядового, сержантського, старшинського та офіцерського складу та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом та звільняються зі служби за станом здоров'я, виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби, але при цьому законодавцем не було зазначено із яких складових складається місячне грошове забезпечення та хто їх визначає, що створює певні підстави для різного розуміння органами державної влади і органами судової системи терміну – місячне грошове забезпечення та неоднозначного застосування ними зазначеної правової норми при визначенні розміру одноразової грошової допомоги при звільненні особи із служби.

В повсякденній діяльності упорядкування структури та умов грошового забезпечення здійснюється у відповідності до вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 07 листопада 2007 року №1294 «Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб».

Пунктом 1 зазначеної постанови зазначається, що грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу складається – *посадового окладу, окладу за військовим (спеціальним) званням, щомісячних (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премії) та одноразових додаткових видів грошового забезпечення.*

Разом з тим, зазначеною постановою, питання нарахування і виплата одноразової грошової допомоги при звільненні особи із служби взагалі не передбачено, що дозволяє по різному розуміти суть поняття - місячне грошове забезпечення і його складових та по різному застосовувати правову норму частини першої статті 9 Закону №2262-ХІ при визначенні розміру грошової допомоги.

Враховуючи, що відповідно до норм п.1 постанови КМУ №1294, грошове забезпечення включає в себе основні, щомісячні додаткові та одноразові види грошового забезпечення то і сума місячного грошового забезпечення може складатися як із всіх зазначених в постанові складових грошового забезпечення так і окремих його видів.

Окрім цього, необхідно враховувати, що в залежності від розмірів фінансування у різні місяці може бути і різний розмір грошового забезпечення, тому потребує конкретизація періоду який береться до розрахунку – щомісячне, середньомісячне чи грошове забезпечення за останній місяць перед звільненням.

Також необхідно брати до уваги і те, що в окремих випадках особі по факту виплачується одна сума (включаючи всі передбаченні постановою КМУ №1294 види грошового забезпечення), а до грошового атестату звільненої особи зі служби заноситься інша сума, до якої включаються тільки ті види грошового забезпечення які беруться до розрахунку пенсійного забезпечення.

Так при розгляді справ однієї категорії з однаковим предметом позову, а саме – виплати одноразової грошової допомоги при звільненні певної категорії осіб із служби, Вищим адміністративним судом України, забезпечення виконання вимог правової норми частини першої статті 9 Закону №2262-XI (абзацу першого п.2 статті 15 Закону №2011-XII), в частині визначення розміру одноразової грошової допомоги, було визначено по різному, тому правова позиція суду, в зв'язку з різним розумінням поняття – місячне грошове забезпечення, в представлених для розгляду рішеннях (від 28.05.2014 , від 02.11.2011 та від 26.04.2013р №) є неоднозначною, що створює судову колізію, а саме:

-в одному випадку – при розгляді касаційної скарги Військової частини на постанову окружного адміністративного суду від 24 січня 2014 року та ухвалу апеляційного адміністративного суду від 14 березня 2014 року, за позовною заявою ОСОБА_4 до Військової частини про визнання дій протиправними, зобов'язання вчинити певні дії (ухвала від 28.05.2014 , ЄДРСР №39057770) Вищий адміністративний суд України зазначив - з огляду на встановлені частиною четвертою статті 9 Кодексу адміністративного судочинства України загальні засади пріоритетності законів над підзаконними актами, відповідно до яких для визначення складових грошового забезпечення щодо виплати одноразової грошової допомоги при звільненні застосуванню підлягають не зазначені спеціальні нормативно-правові акти, а частина друга статті 9 Закону № 2011-XII, який має вищу юридичну силу;

-в другому випадку – при розгляді касаційної скарги Генерального штабу Збройних Сил України на постанову міського суду області від 21 вересня 2007 року та ухвалу апеляційного адміністративного суду від 30 вересня 2008 року, за позовною заявою ОСОБА 1 до Генерального штабу ЗС України про стягнення грошової допомоги при звільненні з військової служби (ухвала від 02 листопада 2011 року ЄДРСР №20889517) Вищий адміністративний суд зазначив – доводи відповідача про те, що при встановленні розміру грошової допомоги при звільненні необхідно враховувати премію, яка є складовою частиною грошового забезпечення позивача, в розмірі, встановленому наказом Міністра оборони України №75 2001 року, не можуть бути прийнятими колегією суддів, оскільки чинним законодавством не передбачено зміну розміру фактично виплаченого грошового забезпечення при обрахунку грошової допомоги при звільненні;

-в третьому випадку – безпосередньо при розгляді моєї касаційної скарги на постанову окружного адміністративного суду (рішення від 07.12.2012р. у справі № ЄДРСР №28003837) та ухвалу апеляційного адміністративного суду (рішення від 26.04.2013р №73/13/9104, ЄДРСР №31133573) за моєю позовною заявою до Головного управління МНС України в області про визнання неправомірним дій Вищий адміністративний суд (рішення від 05 листопада 2013 року ЄДРСР №34684665) погодився з висновками судів першої і апеляційної інстанцій, які у своїх рішеннях зазначили, що Відповідачем правомірно обраховано позивачу одноразову грошову допомогу при звільненні із застосуванням положень відомчої Інструкції про виплату грошового забезпечення особам рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту, оскільки саме нею врегульовано порядок виплати даної допомоги. Положення постанови КМУ №1294 «Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» щодо визначення грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу є нормами загального характеру і не

містять положень, які б регулювали порядок нарахування та виплату одноразової грошової допомоги при звільненні.

При цьому необхідно зазначити, що Відповідачем до розрахунку розміру одноразової грошової допомоги, було взято тільки частину фактично виплаченої Позивачу суми (одноразові види грошового забезпечення, які були фактично виплачені позивачу, до розрахунку не бралися), що і стало підставою для звернення до суду.

Враховуючи наведене можна дійти висновку, що в судовій системі відсутня однозначна правова позиція щодо **правильного розуміння суті поняття – місячне грошове забезпечення і що воно в себе включає**, і це чітко спостерігається у представлених до аналізу судових рішеннях, так як розмір зазначеної грошової допомоги, в представлених рішеннях був визначений по різному:

-в першому випадку – до обрахунку бралось грошове забезпечення, визначене частиною другою статті 9 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців і членів їх сімей», яке кореспондує п.1 постанови КМУ №1294 і є тотожним по змісту і суті, а саме - посадового окладу, окладу за військовим (спеціальним) званням, щомісячних (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премії) та одноразових додаткових видів грошового забезпечення;

-в другому випадку – до обрахунку бралось грошове забезпечення, яке було фактично виплачене позивачеві при звільненні із служби;

-в третьому випадку – до обрахунку бралось грошове забезпечення, визначене відомчим документом і яке складається тільки з посадового окладу, окладу за військовим (спеціальним) званням та щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (тільки грошового забезпечення яке береться до розрахунку пенсійного забезпечення)

Отже у зв'язку з відсутністю на законодавчому рівні порядку визначення розміру одноразової грошової допомоги при звільненні певної категорії осіб із служби та відсутності однозначного і правильного розуміння судами суті поняття – місячне грошове забезпечення, в повсякденному житті залишається загроза порушення прав зазначеної категорії осіб, що є недопустимим.

З огляду на зазначене та враховуючи нерегульованість законодавством порушеного мною питання, офіційне тлумачення положень частини першої статті 9 Закону №2262-ХІ, в частині правильного розуміння поняття – місячне грошове забезпечення, із якого проводиться розрахунок розміру одноразової грошової допомоги при звільненні окремих категорій осіб із служби, є необхідним з метою забезпечення реалізації законного права зазначеної категорії осіб, досягнення в судовій практиці однозначної правової позиції щодо розуміння суті поняття – місячне грошове забезпечення та однозначного застосування судами зазначеної правової норми.

Саме з метою захисту своїх законних прав та для досягнення судами всіх рівнів єдиної правової позиції щодо правильного розуміння суті поняття - місячне грошове забезпечення, керуючись вимогами Закону України «Про Конституційний Суд України», **ПРОШУ СУД:**

1. Надати офіційне тлумачення правової норми частини першої статті 9 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» в частині виплати одноразової грошової допомоги особам рядового, сержантського, старшинського та офіцерського складу та деяким іншим особам, які мають право на пенсію за цим Законом та звільняються зі служби за станом здоров'я, **а саме правильного розуміння поняття – місячне грошове забезпечення і що воно в себе включає.**

Додатки:

Суб'єкт права

Григорій Присяжнюк

«12» серпня 2014 року